

Netwerk bulletin 0

LEADER op www.platteland.nl

In de nieuwsbrief van ISW werd uitgebreid melding gemaakt van Platteland.nl als de ontmoetingsplaats voor vernieuwers van landbouw en platteland. Inmiddels is de belangstelling voor deze internetsite nog meer toegenomen. Het aantal leden is gegroeid van 700 tot bijna 1000. Een van de redenen van deze toegenomen stijging is de aanmelding van een grote groep leden uit het LEADER+ Netwerk. De LEADER gemeenschap heeft een namelijk sinds kort een eigen discussieplatform op Platteland.nl. Mensen met interesse in diverse zaken aangaande plattelandsontwikkeling en LEADER kunnen in deze virtuele I - community met elkaar discussiëren en informatie uitwisselen over onderwerpen die ze

zelf aandragen.

Deze virtuele ontmoetingsplaats van het LEADER Netwerk is gekoppeld aan de eigen website van het LEADER Netwerk / Nationaal Netwerk voor Plattelandsontwikkeling: www.leaderplus.nl. Het LEADER Netwerk is deze site zeer recent gestart. De site, die een geheel eigen LEADER identiteit heeft, geeft informatie over allerlei actualiteiten van het LEADER⁺ netwerk Nederland en van de LEADER+ regio's. De websites van de LEADER regio's zijn hier ook te vinden. De site is tevens de toegang tot de virtuele ontmoetingsplaats van de LEADER internet gemeenschap op www.platteland.nl.

Plattelandshuis officieel van start

Een duurzame ontwikkeling op het platteland in de Achterhoek en Liemers. Daar wil Plattelandshuis Achterhoek en Liemers een actieve bijdrage aan leveren. Door het tekenen van de samenwerking-sovereenkomst wordt op 28 maart tijdens een feestelijke bijeenkomst in Lievelede de organisatie officieel opgericht.

Het landelijk gebied krijgt alleen de beoogde kwaliteitsimpuls als waardevolle ideeën worden omgezet in kansrijke projecten die vervolgens worden uitgevoerd. De medewerkers van Plattelandshuis spelen hierbij een stimulerende rol. Draagvlak, onderlinge afstemming, coördinatie en communicatie zijn sleutelbegrippen. De kerntaken zijn:

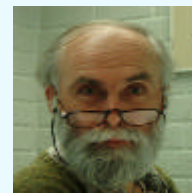
- Ondersteuning van streekcommissies en regionale adviesorganen bij de opstelling van breed gedragen uitvoeringsprogramma's.
- Stimuleren van innovatie. Medewerkers van Plattelandshuis sporen projectideeën op, begeleiden bij indiening van projecten, brengen initiatiefnemers bij

elkaar en slaan een brug tussen het beleid en de praktijk op het platteland. Plattelandshuis is het centrale loket voor bewoners, maatschappelijke groepen en gemeenten met vragen en ideeën op het terrein van plattelandsvernieuwing. Indien nodig worden vragenstellers doorverwezen. Helpdesk voor initiatiefnemers.

Meer informatie Plattelandshuis, Hummeloseweg 85, 7021 KN Zelhem. Telefoon: 0314 - 625 000 E-mail: info@plattelandshuis.nl Website: www.plattelandshuis.nl

Fortuynlijk Buitenland?

Henk Kieft,
coördinator nationaal
netwerk Leader⁺.

Vernieuwing van ons platteland blijft een uitdaging. Ook al heet het platteland nu buitengebied. Ook al vernieuwen burgers en bestuurders tegenwoordig interactief. Steeds weer nieuw beleid, nu eens specifiek dan weer integraal. Bestuurders die opnieuw moeten inspelen op die creatieve lokalen die hen echter voor de rechter slepen als ze burgers geen ruimte geven om mee te spelen. Bestuurlijke vernieuwing is dus nodig, een harde voorwaarde voor draagvlak onder bewoners en overleving van bestuurders.

'Buitengebied' lijkt een ambivalent begrip. Het is een logische term, bedacht door mensen van 'binnen de muren', van de stad. Waarom heet dat land buiten de stad eigenlijk niet gewoon 'buiten'land? OK, er wonen geen 'buiten'landers', maar er wonen ook geen 'buiten'gebieders'. Wat betekent de politieke aardverschuiving in de gemeentebesturen na 6 maart? In ieder geval is het een signaal van onvrede met de huidige bestuurscultuur. Gevestigde partijleiders zitten ongemakkelijk op het pluche. Maar waar staat 'leefbaar' eigenlijk voor? Ik hoor ze zelden over leefbaar buitengebied. Ze denken zeker dat daar alleen 'buiten'landers wonen. Proef ik goed dat 'leefbaar' eigenlijk vooral een urbane beweging is?

Leefbaar kan dan wel een stadse nuk lijken, de schijnwerper op bestuurlijke vernieuwing zal ook op het buitengebied schijnen: alle 'buiten'landers zullen dat zien en zeker hun bestuurders. Zittende politici zullen de komende jaren een grote openheid tonen voor bestuurlijke vernieuwing. Want men zal het vertrouwen van de kiezers willen terug winnen door hen tegemoet te komen. Zal men de burger als volwassene benaderen? Betekent dat meer kansen voor creatieve projectontwikkelaars of juist voor lokale initiatieven? Zal de provincie zelfs gebiedscommissies mandaat willen geven om mee te beslissen over de ontwikkelingsrichting van hun gebied? Zo nee, dan zal de aardverschuiving de volgende verkiezingen nog verder door schuiven. Zo ja, dan biedt een nieuwe bestuurscultuur kans op herwinnen van vertrouwen.

Hoe dan ook, vanaf nu hebben niet alleen de boeren in het landelijk gebied een existentieel probleem met het vinden van hun 'licence to produce', nu moeten ook bestuurders opnieuw hun 'licence to manage' verdienen.

Het worden spannende tijden in ons gefortuneerde buiten-land. Ik ben benieuwd.

KOLLUM

De 7 LEADER karakteristieken

Marga de Jong

Startworkshop Leader+netwerk Noord Donderdag 11 april te Ruinen-Echten Drenthe

Donderdag 11 april is de eerste workshop voor het Leader-netwerk noord.

Het noordelijke deel van het landelijke netwerk heeft verhoudingsgewijs een snelle start kunnen maken. In Leader II was al ruime ervaring opgedaan met het netwerken en het houden van workshops. Deze startworkshop is zeer paraktisch van opzet en wordt in samenwerking met Leader Drenthe en Stichting De Es te Echten georganiseerd.

Stichting De Es heeft tijdens de Leader II periode een aantal boeiende projecten van de grond getild als een toeristisch informatiepunt, een natuur/cultuur fietsroute en een tentoonstellingsruimte. Verder doet Echten mee in het Europese project "Villages of Tradition". Een keten van dorpen gespreid over Europa, die actief en planmatig het dorp als cultuur-historisch erfgoed versterken en profileren. Zowel tijdens in de ontwikkelfase als nu tijdens de uitvoering is er veel werk gemaakt van de door Leader beoogde werkwijze. In de workshop zal hier op worden ingegaan.

Verder is de workshop uiteraard van belang om elkaar te ontmoeten, het uitwisselen van ervaringen en een eerste beeld te krijgen van de plannen die in de drie Noordelijke Provincies op stapel staan. De dag wordt afgesloten met een gezamenlijk diner in een plaatselijk restaurant met veel couleure locale.

Peter van Zutphen

LEADER*netwerk Nederland Nationaal Netwerk Plattelandsontwikkeling Netwerkbuletin 0

Het L*Netwerkbuletin informeert over activiteiten van het netwerk en wil reflectie over plattelandsontwikkeling bevorderen.

Op deze printversie staan artikelen kort vermeld; de volledige tekst vindt u op de website. Het netwerkbuletin verschijnt gemiddeld eens per 6 weken en wordt gemaakt door het netwerkteam.

Leader*netwerkteam. Postbus 64,
3830 AB Leusden.

T: 033 43 26 090.

E: leadernetwerk@etcnl.nl

W: www.leaderplus.nl

Afgelopen jaar is de evaluatie van LEADER II afgerond. LEADER II functioneerde in de regio Flevoland, Lauwersland (Groningen/Fryslan), Noord-West Fryslan en Zuid-West Drenthe van 1995-1999. Hier een beknopte samenvatting van de LEADER karakteristieken:

1. De **gebiedsgerichte benadering** heeft vooral het regionaal identiteitsgevoel versterkt. Lauwersland is daarvan een heel goed voorbeeld. Bindende factoren als landschapskarakteristieken en cultuurhistorie voeden de bereidheid tot samenwerken aan het integraler ontwikkelen van de regio. Daarbij blijkt een zekere homogeniteit van de regio wel te helpen. Verschillende provinciale autoriteiten hebben inmiddels -mede door LEADER- de waarde van de meer integrale gebiedsbenadering erkend in vergelijking met sectorale programma's.
2. De **bottom-up aanpak** heeft in alle vier gebieden steeds meer terrein gewonnen. Het kwam de ontwikkeling van nieuwe ideeën ten goede, gebiedsactoren organiseerden zich beter en projectbeslissingen kregen groter draagvlak bij lokale autoriteiten. In sommige gebieden heeft een gebiedsfonds voor lokaal initiatief (leefbaarheidsfonds) de betrokkenheid van de bevolking duidelijk versterkt. Het verbeteren van de afstemming tussen lokaal initiatief en de lokale overheid verdient echter nog veel aandacht.
3. Het beoogde effect van het **lokale publiek-private partnerschap** is aantoonbaar. Hoewel de overheden nog een zware stempel drukken op het functioneren van de LAGs (de LAG's worden PG's genoemd in LEADER +), blijkt een redelijke mate van zelfstandige besluitvorming mogelijk (LAG voorstellen zijn hamerstuk bij GS). LAG's geven een frisse kijk op nieuwe lokale mogelijkheden en hebben een flexibele houding ten opzichte van vernieuwing. In verschillende gebieden zeggen deelnemers dat hierdoor projecten uitgevoerd zijn die anders niet van de grond zouden zijn gekomen wegens onvoldoende politiek draagvlak. De effectiviteit van de lokale samenwerking tussen spelers onderling en tussen publiek-private partners kan sterk verbeteren. Lokale partners zullen meer verantwoordelijkheid kunnen nemen, ook voor co-financiering.
4. Uit de evaluatie van de **nadruk op innovatie** blijkt dat de meest vernieuwende ideeën uit de lokale bevolking komen. Tegelijkertijd is innovatie een rekbaar begrip en daarom soms moeilijk te hanteren. Wat innovatief is in een gebied kan elders al ingeburgerd zijn. Bovendien kennen sommige innovatieve ideeën een hoog risico, en in een gebied werd dat risico ook bewust genomen. Er zijn dan ook projecten mislukt. Dat wordt op zich niet als probleem gezien, doch in de evaluatie moeten we constateren dat deze mislukkingen nauwelijks geëvalueerd zijn. Het analytische leren is met name hier onvoldoende benut. Bovendien bleek dat in innovatieve trajecten op sommige momenten te weinig intensieve professionele begeleiding beschikbaar was, en dat een starre opstelling van overheden vernieuwing in de weg staat. In de nagesprekken werd het idee geopperd dat co-financiering kan bijdragen aan zowel een lager risico op mislukken als aan een betere spreiding van het financiële risico.
5. De **multisectorale en integrale benadering** is zwaar aangezet en in alle regio op geheel eigen wijze ingevuld. Soms was leefbaarheid

het verbindend thema, soms werd actief gezocht naar intersectorale samenwerking tussen bijvoorbeeld actoren in landbouw, in natuur en in recreatie. Als positieve resultaten noemen de actoren vooral een grotere levensvatbaarheid van projecten door een breder draagvlak, en het ontstaan van duurzame connecties tussen actoren. Als belemmering ziet men vooral dat er meer administratieve procedures gevolgd worden die vertragend kunnen werken, en dat belangenorganisaties vaak nog vooral sectoraal georganiseerd zijn en te weinig over hun eigen belang heen (kunnen) kijken. Hiervoor dienen betere financieringsregelingen ontworpen te worden, en ook hier voelt men behoefte aan begeleiding (van de opbouw) van de samenwerking.

6. **Netwerken en transnationaal samenwerken** zijn in ontwikkeling. Binnen de vier gebieden zijn niet alleen thematische netwerken ontstaan, maar is ook lokale samenwerking gegroeid tussen dorpsbelang, ondernemersgroepen en andere maatschappelijke organisaties. Tussen regio ontstonden regionale netwerken, met name tussen NW Fryslan en Lauwersland. Het nut van landelijk netwerken voor coördinatie, leren en mainstreamen is hierboven al eerder besproken. Meerwaarde van internationale samenwerking is vooral ontstaan door de bundeling van krachten tussen Nederland, Portugal en Italië in het netwerk van Villages of Tradition. Aanzetten zijn gegeven tot internationale verbreding van "Waddenproducten" naar Duitsland en Denemarken. Naar verwachting zullen deze allebei in LEADER+ verder worden uitgebouwd en ook tot economische meerwaarde leiden. In de toekomst wil men deze samenwerkingsverbanden en onderlinge uitwisselingen doelmatiger maken door ze beter te structureren. Het verbeteren van de communicatie tussen internationale partners door middel van een goede project-trekker noemen de deelnemers als punt van aandacht in de toekomst.

7. De **financiering en het programma-management**. Over het algemeen noemt men de procedures van financiering doeltreffender dan van andere gebiedsprogramma's: met kortere administratieve lijnen en met snellere uitbetaling. De fondsen waren relatief toegankelijk. Alleen is te weinig rekening gehouden met de inzet van vrijwilligers: de regels voor onkostenvergoeding waren onduidelijk: bijvoorbeeld voor reis- en vergaderkosten terwijl van vrijwilligers wel een grote inzet wordt gevraagd.

De LAG's kenden een redelijke mate van autonomie voor hun eigen management, vooral in het selecteren van projecten en het initiëren van samenwerking. Dit geldt in mindere mate het beslissen over re-allocatie van fondsen. Alle regio's melden de relatief positieve houding en ondersteuning van de overheden bij organisatie en implementatie. De aandacht voor goede voorlichting aan gemeenten (en hun deelname in de LAG) blijkt productief. Diverse deelnemers bevelen een gebiedsfonds aan, waarin vanaf het begin ook gemeenten co-financieren. Tijdens de evaluatie groeide bij diverse deelnemers het inzicht in de noodzaak van goede monitoring en voortdurende zelf-evaluatie. Zie www.leaderplus.nl voor het volledige evaluatieverslag.